

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سوالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی

سال اول - شماره ۵۱
صفحه ۲۴۵

بزرگداشت محمد ششمی نماینده مجلس شورای ملی

شنبه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۲۴

دوره چهاردهم قانونگذاری
شماره مسلسل ۱۳۸۳

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات یکصد و بیستمین جلسه مجلس - صفحه ۱-۶
- ۲ - اخبار مجلس - صفحه ۶
- ۳ - آگهی های رسمی و ثبتی - صفحه ۱۳

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۲۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۲۸ شنبه ۲۸ فروردین ماه ۱۳۲۴

فهرست مطالب:

- ۱ - قرائت و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش
- ۲ - اعلام اسامی اعضای کمیسیونها
- ۳ - بیانات آقای نخست وزیر راجع به خدمات
- ۴ - مذاکره در اطراف رای اعتماد واخذرای دولت و تقاضای رای اعتماد
- ۵ - موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

۱ - قرائت و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش

صورت مجلس روز یکشنبه ۲۶ فروردین ماه ۱۳۲۴ را آقای (طوسی) منشی بشرح زیر قرائت نمودند

مجلس یک ساعت و نیم پیش از ظهر بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل و صورت جلسه قبل قرائت و تصویب شد.

غائبین بی اجازه - آقایان ۱ مرآت - انجمنی - فرمانفرمایان - صفوی - نقابت - کفائی - دولت آبادی - امیر ابراهیمی - فتوحی - تیمورتاش - گرگانی - روحی - ساسان - تهرانچی - سید محمد طباطبائی - شریعت زاده - نمازی - دهقان - رضا تجدد - صدریه - گله داری - مهندس پناهی - قشقائی.

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان ۱ اخوان - جمال امامی - دکتر کیان - اریه

آقای بیات نخست وزیر خبر در گذشت پرزیدان روزوات رئیس جمهوری کشورهای متحده امریکای شمالی را اعلام و با ابراز تأثر و تأسف دولت ایران از این فقدان اسفناک شرحی دایر بتأسف عموم ملل آزادیخواه جهان و تذکار خدمات و مجاهدات فقید نامبرده در راه ترقی و عظمت کشور امریکا و سعی و کوشش در راه سعادت و رفاه عالم بشریت و دفاع از اصول آزادی و عدالت و مساعی خستگی ناپذیر فقید مزبور در ایجاد حسن تفاهم بین ملل و افکار و نباتات فقید مذکور در

تأمین صلح با دوام و کامل جهانی و منع از اعمال زور در حل اختلافات بین المللی و اقدامات خستگی ناپذیر معظمه جهت اجرای این افکار با وسائلی از قبیل تهیه مقدمات تشکیل کنفرانس سانفرانسسکو و همچنین تشکیل کنفرانس طهران و حضور ایشان در پایتخت ایران کشور متحد و متفق به دولت معظم برای تأمین صلح عمومی و توجه به خدمات و زحمات ملت ایران در راه پیروزی متفقین و صدور اعلامیه خاصی راجع بایران و مغایره دستور تلگرافی بوزیر دادگستری و وزیر مختار ایران در واشنگتن برای شرکت در این سوگواری بعنوان نمایندگان رسمی دولت ایران در تشییع جنازه رئیس جمهور متوفی مختصری بیان پس از آن از طرف مقام ریاست راجع بابراز تأسف عمومی ملت ایران از فوت رئیس جمهوری ممالک متحده و خدمات گرانبهای مشارالیه برای تأمین عظمت کشور خود و مساعی جمیله و فداکاریهای او در طرفداری از حقوق مردم جهان و هواخواهی از استقلال و آزادی تمام ملل و حمایت از دموکراسی و توجه و علاقه خاص او به خدمات کشور ایران در راه پیروزی متفقین و ابراز این علاقه بوسیله صدور اعلامیه آذر ۱۳۲۲ در انجمن سه گانه

طهران با موافقت دو پیشوای بزرگ دیگر جهان شرح مبسوط و مؤثری تقریر و علاوه نمودند مجلس شورای ملی از طرف آقایان نمایندگان تاسفات قلبی ملت ایران را بوسیله تلگراف بمجلس ملی و سنای ممالک متحده و خانواده فقید نامبرده ابلاغ نموده و بیاس احترام این مرد بزرگ پیشنهاد نمودند یک دقیقه سکوت در حال قیام بعمل آید پس از قیام عموم حضار و یک دقیقه سکوت با احترام فقید نامبرده جلسه ختم و جلسه آتی به روز سه شنبه ۲۸ فروردین ماه سه ساعت بظهور مو کول و مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد

رئیس - در صورت مجلس اعتراضی نیست ؟
(گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد. اسامی اعضای منتخبه کمیسیونها خوانده میشود:

۲ - اعلام اسامی اعضای کمیسیونها

نتیجه استخراج آراء متخذه در جلسه بیست و سوم فروردین ماه ۱۳۲۴ راجع بانتخاب کمیسیونهای یازده گانه منتخبه از مجلس بشرحی است که ذیلا بعرض میرسد:

کمیسیون قوانین دارائی

عده حضار در موقع اعلام رای ۹۲ عده آراء ۹۲
حائزین اکثریت - آقایان حکمت - صادقی - مخبر فرهمند - دکتر شفق - مهندس پناهی - اردلان - امیر تیمور - مؤید قوامی - بهمن اسفندیاری - ظفری - جمال امامی - کاظمی - فاطمی - فرمند - دهستانی - دکتر آقایان - رفیع - معقل

کمیسیون قوانین دادگستری

عده حضار ۹۳ عده آراء ۹۳
حائزین اکثریت - آقایان: دکتر عبده - فولادوند - نبوی - عماد تربتی - دکتر زنگنه - شریعت زاده - رفیعی - سلطانی - دکتر کیان - امام جمعه - بهبهانی

حاذقی - شهاب فردوسی - خاکباز - ملک مدنی - نقابت حامری - منصف

کمیسیون کشور
 عده حضار ۹۶ عده آراء مأخوذه ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: دکتر فلسفی - طوسی - بهادری - عدل - فولادوند - مؤید نابتی - فرمند - آصف - منصف - بیات - حشمتی - قبادیان - اسکندری - ایکچیان - ذوالقدر - سرتیب زاده - ششانی - معیط

کمیسیون بازرگانی
 عده حضار ۹۵ عده آراء مأخوذه ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: افشار صادقی - مؤید نابتی - اعتماد التولیه - اخوان - گیو - مخبر فرهمند - دکتر آقایان - صدریه - خلیل دشتی - نمازی - حیدرعلی امامی - رحیمیان - صمصام - جواد مسعودی - مهندس فریور - آریه - معطل - قدا کار - آقایان - دکتر اعتبار ۴۳ ایکچیان ۱۳ رای داشتند

کمیسیون کشاورزی
 عده حضار ۹۶ عده آراء مأخوذه ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: دکتر مصدق - مقدم - اعتماد التولیه - عدل - آصف - تولیت - طوسی - فتوحی - دهستانی - مظفر زاده - فرمانفرمایان - سید ضیاءالدین - انجمنی - دمقان - ذوالقدر - معیط - روحی - ریگی

کمیسیون فرهنگ
 عده حضار ۹۵ عده آراء مأخوذه ۹۴
 حائزین اکثریت - آقایان: هاشمی - صدر قاضی - دکتر شفق - منصف - نبوی - ساسان - دکتر مجتهدی - تولیت - سلطانی - امام جمعه - کام بخش - خاکباز - عباس مسعودی - سنندجی - فرهودی - گنابادی - دکتر طاهری - لنگرانی

کمیسیون امور خارجه
 عده حضار ۹۵ عده آراء مأخوذه ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: دکتر مصدق - دکتر معظمی - عامری - دشتی - یین اسفندیاری - اسعد - مجد - فرخ - دکتر زنگنه - نفع الاسلامی - جمال امامی - جواد مسعودی

کمیسیون راه
 عده حضار ۹۵ عده آراء ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: ذکائی - کرگانی - مهندس پناهی - فتوحی - ساسان - روحی - آریه - دکتر اعتبار - نجومی - اقبال - اواسیان - کام بخش

کمیسیون بهادری
 عده حضار ۹۵ عده آراء ۹۵
 حائزین اکثریت - آقایان: رفیعی - دکتر معاون - دکتر فلسفی - حکمت - دکتر مجتهدی - آشتیانی - فریور آبادی - سید محمد طباطبائی - عباس مسعودی - طهرانی - سرتیب زاده - دکتر کشاورز

کمیسیون نظام
 عده حضار ۹۴ عده آراء مأخوذه ۹۴
 حائزین اکثریت - آقایان: سرتیب زاده - مقدم - تیور تاش - هاشمی - حشمتی - ذوالفقاری - صمصام - نجومی - قبادیان - ششانی - فرود - کام بخش

کمیسیون پست و تلگراف
 عده حضار ۹۳ عده آراء مأخوذه ۹۳
 حائزین اکثریت - آقایان: سید محمد صادق طباطبائی - اردلان - نجومی - بیات - پور رضا - اواسیان

کمیسیون بودجه:
 آقایان: عدل - ملک مدنی - سنندجی - اسکندری - دکتر معظمی - دکتر طاهری - بوشهری - فاطمی - نفع الاسلامی - مهندس فریور - صدر قاضی - فرهودی - مجد ضیائی - عماد تربتی - ظفری - رحیمیان - صادقی - کاظمی

کمیسیون محاسبات مجلس:
 آقایان: خلعت بری - صادقی - سبب پور فاطمی - فداکاز - دکتر آقایان - فریور آبادی - آقایان: ایکچیان - در پیش از دو کمیسیون عضویت دارند

رئیس - آقای سرتیب زاده: عریض - کشور - بهادری - نظام - آقایان: فری - عریض - داد گستری - فرهنگ - آقای امام جمعه - عریض - داد گستری - فرهنگ - صدر قاضی - بودجه - مبتکران - فرهنگ - آقای منصف - داد گستری - کشور - فرهنگ

رئیس - آقایان: که در کمیسیون انتخاب شده اند باید از یکی از این کمیسیونها استعفا بدهند

حاذقی - کمیسیون محاسبات هم جزو این کمیسیونها حساب میشود (طوسی - خیر)

جمال امامی - آقای تیموری در هیچ يك از کمیسیونها عضویت ندارند و ایشان را نوشته اند. جمعی از نمایندگان - نداشتند باشند (خنده نمایندگان)

رئیس - آقای سرتیب زاده در کمیسیونهای عریض - کشور - بهادری - نظام - آقای ظفری در کمیسیونهای عریض و دارائی، بودجه - آقای امام جمعه در کمیسیونهای عریض - داد گستری - فرهنگ - آقای صدر قاضی در کمیسیونهای بودجه - مبتکران - فرهنگ - آقای منصف در کمیسیونهای داد گستری - کشور - فرهنگ

عضویت دارند و این آقایان باید مطابق نظامنامه از یکی از این کمیسیونها استعفا بدهند، جمعی از آقایان اجازه خواسته اند اگر راجع باین گزارش است ممکن است صحبت بفرمایند، آقای مجد ضیائی داشتم چون در نظامنامه منویسد هیچیک از نمایندگان نمیتوانند در پیش از دو کمیسیون عضویت باشند و نمایندگان که در پیش از دو کمیسیون عضویت پیدا کنند باید از یکی از آنها استعفا بدهند

رئیس - آقای عدل راجع باین موضوع است:

عدل - بنده در کمیسیونهای دارائی و بودجه و پیشه و هنر انتخاب شده ام از پیشه و هنر استعفا میدهم که در بودجه و دارائی باشم

رئیس - آقای لنگرانی در این باب صحبت دارید آقای؟

لنگرانی - بنده فقط میخواستم عرض کرده باشم راجع بانتخابات کمیسیونها این صورتهایی که از طرف کمیسیون منتخب از شما داده شده بود معلوم شد تمام اشخاصیکه در این کمیسیون از طرف نمایندگان برای کمیسیونها معین شده بودند عیناً انتخاب شدند فقط بنده یک نفر نتواند در کمیسیون داد گستری از قلم افتاده بودم خواستم همین را عرض کنم

رئیس - آقای کام بخش
کام بخش - بنده خواستم عرض کنم که اسم بنده را در کمیسیون راه نوشته اند بنده از آنجا استعفا میدهم

رئیس - آقای دکتر کشاورز
دکتر کشاورز - راجع بانتخابات کمیسیونها بنده يك مطلبی را میخواستم عرض کنم یکبار دیگر هم در مجلس گفتم و آن این است که در انتخاب کمیسیونها همه جای دنیا مرسوم است که اشخاصی را برای عضویت کمیسیونها در نظر میگیرند که اطلاعات و تخصصی داشته باشند مثلاً کسی که از قوانین داد گستری اطلاعی ندارد او را در کمیسیون داد گستری نمیتوانند بیاورند که کسی را که اصلاً زبان خارجی نمیداند در کمیسیون خارجه نمیتوانند بیاورند حتی المقدور سعی میکنند يك کسی را بیاورند که زبان خارجی بداند اگر طبیب در مجلس باشد از آنجا که باید عضویت غیر طبیب را در کمیسیون بهادری پارلمان نمیتوانند در اینجا بنده میگویم که در نظر اعلا هم ترین نمایندگان مجلس شورای ملی ایران را یکی آقای دکتر راهمش استناد دانشگاه و دیگری آقای ایرج اسکندری و کیلر رسمی داد گستری هستند در هیچیک از کمیسیونها اسمشان را نوشته اند و در کمیسیون فرهنگ (من معذرت میخواهم که این عرض را میکنم) اشخاصی را سراغ دارم که امضای خودشان را هم نمیتوانند بکنند و املائی فارسی را هم درست نمی نویسند آنوقت يك استاد دانشگاه را در کمیسیون فرهنگ پارلمان ایران به عضویت انتخاب میکنند و روی نظریات خصوصی و خارجی اسم اشخاص را می نویسند و کسی را نمیتوانند که غیبت را با قاف می نویسند

حاذقی - تعمدی نبوده است آقای تقصیر آن نمایندگان شمع بوده است

دکتر کشاورز - این نوع از امور را نمایندگان پارلمانهای دنیا نمی کنند و اشخاص هم آنها را خوب می فهمند اینها جزو عیوب پارلمان است اینها پارلمان را بدنام میکنند این اندازه نباید نظر خصوصی اعمال بشود مثلاً در کمیسیون خارجه اشخاصی را که زبان میدانند نمیتوانند آنوقت اشخاص را بیاورند که زبان فارسی را هم درست نمیدانند

رئیس - این صحبت ها نتیجه ای ندارد حالا موقع نیست گذشته است

دکتر کشاورز - یعنی هیچوقت فایده ندارد

رئیس - موضوع گذشته است و جای این صحبتها همیشه قبل از انتخاب کمیسیونها است نمایندگان از طرف شمع برای این موضوع تعیین گردیدند و انتخابات هم بعمل آمده است اگر قصوری شده است از آن کمیسیون شده است البته باید رعایت صلاحیت اشخاص بشود ولی حالا دیگر موردی ندارد

فداکار - هیچ فایده ندارد در این مجلس حرف زده شود

رئیس - آقای امام جمعه

امام جمعه - بنده خواستم عرض کنم
 چون در کمیسیون انتخاب شده ام از کمیسیون فرهنگ استعفا می خواهم بکنم

رئیس - وقتی کسی کمیسیونها انتخاب میشود رعایت این نکات باید بشود آقای لنگرانی باز هم راجع باین موضوع فرمایشی دارید؟

لنگرانی - بلی نکته دیگری را که خواستم عرض کنم و خیلی مهم و لازم بود راجع بانتخابات کمیسیون خارجه این جا با نظر تجر و اولاتجر رفتار شد نسبت به تمام کمیسیونها يك صحبت هایی راجع با سامانها شد ولی نسبت به کمیسیون امور خارجه بخصوص يك مرتبه من احساس کردم مثل اینکه با يك تبانی مخصوصی پیشنهاد شد که رای گرفته شود برای مخفی انتخاب شود و ابتدا متوجه بآن صورت هایی که نمایندگان شعب داده بودند نشدند خواستم عرض کنم که این کمیسیون خارجه منتخب شمع نیستند و منتخب شمع هم نیستند

حاذقی - اجازه می فرمایید عرض کنم من خودم عضو آن شمع بودم راجع به کمیسیون خارجه چون خیلی مهم بود پیشنهاد شد که بدون هیچ گونه رودربایستی آقایان رای خودشان را بطور مخفی بدهند و اتفاقاً این آقایان هم که انتخاب شده اند از بهترین اشخاص مجلس هستند و ممکن است يك دفعه دیگر اسامیشان را بخوانم اگر يك نفر مورد اشکال بود آنوقت بفرمایند

رئیس - این صحبت را ختم کنیم چون این موضوع مطرح نیست را پورتنی است که خوانده شده است دیگر صحبت چه فایده ای دارد آقای حاذقی که توضیح دادند می خواهید يك مرتبه دیگر هم بخوانند

جمعی از نمایندگان - خیر لازم نیست

رئیس - چند نفر از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند بستم به نظر مجلس امروز آقای نخست وزیر میخوانند بیاناتی بکنند آقایان موافق هستند یا خیر (جمعی از نمایندگان - بفرمایند) آقای دکتر کشاورز مخالفید یا موافق؟

دکتر کشاورز - بنده موافق هستم بشرطی که آقایان اجازه بدهند بعد از صحبت های آقای نخست وزیر آقایان نمایندگان هم بتوانند مطالب خودشان را بر عرض مجلس برسانند البته چند جلسه است اجازه میخواهم صحبت بکنم آقایان اجازه نمیدانند

رئیس - بنده تصور میکنم مجلس موافقت دارد که آقای نخست وزیر مطالب خودشان را بفرمایند (صحیح است) از آقایان نمایندگان و تمام حاضرین مجلس استعفا میکنم کاملاً رعایت آئین نامه را بکنند تا مجلس قرین انتظام باشد (صحیح است)

(۳) بیانات آقای بیات نخست وزیر راجع بخدمات دولت و تقاضای رأی اعتماد

نخست وزیر (آقای بیات) - در جلسه قبل مجلس بنده اینطور شیندم يك استیضاحی از دولت شد

رئیس - اجازه میفرمایید من عرض کنم در جلسه قبل آقای آقا سید ضیاءالدین یکجور استیضاح نامه بهیئت رئیسه دادند و در روزهم کتابی بناسبتی آنرا مسترد داشتند لهذا آن مورد بحث نیست

نخست وزیر - البته بنده اینقسمت استیضاح را که شنیدم خیلی خوشوقت شدم که يك مطالبی را که بر علیه دولت اظهار می شود و يك نظریات مخالفی که اظهار میشود در مجلس شورای ملی مطرح شود و بنده هم اگر جوابهایی دارم در مجلس شورای ملی اظهار میکنم مجلس شورای ملی حکومت بکند ولی حالا اینطوریکه آقای رئیس فرمودند البته از آن استیضاح صرف نظر کردند و مسترد کردند بنده مجبور هستم

برای اینکه وضعیت دولت روشن بشود حالا که از طرف آقایان نمایندگان استیضاحی شد خود بنده مطالبی را که دارم بر عرض مجلس شورای ملی میرسانم و البته قضاوت آن بسته بنظر مجلس شورای ملی است چندی است از آنجا که بعضی اشخاص معنی نسبت با اکثریت دولت مطابق اظهار و شهرت هایی داده که اغلب آنها را با بی نوا کتی های مخصوصی در پاره ای از جرایم منعکس نموده اند برای من که با اصول و قوانین و آئین نامه مجلس شورای ملی آشنا هستم بسی جای تعجب بود که در مجلس به چوچه از طرق قانونی که سؤال و استیضاح است اقدامی نشد ولی در خارج این تبلیغات ها که انتشار آن در ولایات جز تضعیف دولت مرکزی و هرج و مرج نتیجه دیگری نخواهد داشت (صحیح است) نموده اند بنا بر این بدو با مخالفین گوشزد نمود که اگر عدم رضایتی است از طرق قانونی وارد تا دولت هم در مجلس شورای ملی حاضر شده پس از طرح مطلب تکلیف دولت بوسیله قضاوت مجلس معین شود متأسفانه با زهم تأثیری نگردید و بر جملات بعضی روزنامه جات افزوده شد مصمم شدم که برای خاتمه دادن باین اوضاع من به مجلس شورای ملی آمده و از مخالفین خود در مقام استیضاح یعنی تقاضای توضیح بر آیم نظر پیش آمد تعطیل صدور بمذموم استیضاح هیئت رئیسه این منظور بتأخیر افتاد در جلسه قبل هم عبارت استیضاح را بخوانید بگوشم خورد که خیلی خوشوقت شدم که ایرادات و اعتراضاتی را که بمن و دولت من دارند در مجلس اظهار و قضاوت شود در صورتی که موضوع را نمیدانستم ولی خود را برای طرح فوری آن در این جلسه حاضر نمودم حالا هم معلوم میشود استیضاح را مسترد کرده اند بنا بر این این جانب عریض خود را بر عرض مجلس شورای ملی میرسانم

درست چهار ماه و چند روز پیش بود که در تعقیب تمایل مجلس شورای ملی و فرمانهای مسئولیت اداره امور مملکت بهنده من واگذار شد امروز لازم شده است فهرست کارهایی را که در این مدت انجام پذیرفته با مختصر بعرض برسانم موقعی که تشکیل دولت بمن تکلیف شد پاره ای از دوستان مجلسی و خارج مرا از قبول این مسئولیت منع میکردند زیرا میگفتند برای اینکه دولت شما با هر دولت دیگر بتواند بانجام خدماتی توفیق باید لازم است در مجلس اکثریت ثابتی از آن پشتیبانی کند و در این مجلس چنین اکثریتی هیچگاه بوجود نخواهد آمد من این اندازه بدبینی را شخصاً جایز ندانستم و بعلاوه از فرصتی که برای خدمت بکشور برایم پیش آمده بود نمیتوانستم چشم پوشی کنم این بود که تسلیم نظر آن دوستان نشدم و خود را برای خدمت گذاری آماده ساخته با همکاران خودم احتیاجات مبرم مملکت را در نظر گرفته آن را بصورت برنامه از تصویب مجلس گذرانده با ایمان و عشق و علاقه ای که شاید کمتر نظیر پیدا کند شروع بکار کردم دولت من در آغاز کار مواجه شد با موضوع اختیارات اقتصادی دکتر میلوسو تکلیف این امر که چندین ماه وقت دولت های سابق را بی نتیجه گرفته و مورد علاقه اکثریت مجلس بود میبایست معلوم شود جدیدی که دولت در این باب بخرج داد از طرفی واز طرف دیگر بواسطه تشکیل کابینه که از ابتدا اختلاف نظری حاصل شده بود سبب شده که از همان روزهای نخست بعضی از موافقین اولیه از من روی گردان شدند این پیش آمد نمیتوانست دولت را از انجام وظیفه منحرف سازد زیرا قضیه رئیس کل دارائی جنبه عادی

را از دست داده و بصورت نامطلوبی در آمده بود بطوریکه حیثیت ملت و دولت تصفیه سریع این امر را ایجاد مینمود من کار ندارم باینکه موافقین دکتر میلوسو چه دلایل خصوصی و عمومی برای موافقت خود اقامه میکردند یا دردل داشتند ولی يك دلیل بود که از ذکرش خودداری نمیشد و برنده ترین دلایل آنها شمار میرفت و آن این بود که خاتمه دادن باختیارات اقتصادی یا بخدمت مشارالیه ممکن است لطمه ای بر روابط ایران و امریکا وارد آورد پس لازم بود دولت حزم و احتیاط را از دست ندهد و بابتدیه عمل کند تا هم منظور اکثریت نمایندگان مجلس حاصل شود هم از مفاسد متصوره جلوگیری بعمل آید

آقایان محترم تصدیق میفرمایند که این موضوع بهین صورت مطلوب خاتمه پذیرفت و امروز روابط ما با دولت امریکا که یکی از متعین بزرگ ما است مانند همیشه بر پایه های متین استوار است و در از کار دوستی دو کشور هیچگونه خلل و تزلزلی راه نیافته است در قبل این موقعیتی که تصدیر دولت شده بود انتظار میرفت آقایان اینکه در ابراز موافقت تردید میکردند تغییر عقیده داده در صف موافقین در آید و پشتیبان دولت و اقدامات او واقع شوند این انتظار متأسفانه بهوده و وزیرا آن آقایان نه تنها روی موافق نشان ندادند بلکه بر مخالفت خود افزودند و از آنچه موجب دلسردی است فروگذار نکردند در عین حال دولت در انجام وظائف معموله غفلت راجائز ندانسته به رزحمتی بود در راه اجرای برنامه خود قدمهایی بر میداشت چنانکه در قسمت سیاست خارجی روابط حسنه را با سایر متعین بزرگ ایران تشدید نموده و با وجود اظهارات بعضی اشخاص و انتشارات پاره جرایم که گوی خود را موظف میدانستند باینکه میان ایران و آن دول کشورتهائی ایجاد کنند حسن تفاهم موجود را نه تنها باقی و برقرار نگاهداشت بلکه بتقویت و تأیید آن نیز توفیق حاصل نمود در قسمت اصلاحات اجتماعی نیز گام هایی بر داشته برای بهبود حال کارگر و زارع و جلوگیری از بیکاری و بطور کلی ترفیه حال مردم طرحها و نقشه هایی کشیده و لواجیب تهیه دیده که برخی از آن ها مانند لایحه قانون کار و لایحه تأسیس انجمن های کشاورزی و لایحه عمران و آبادی تقدیم مجلس شورای ملی گردیده و اطمینان دارد که اجرای این قوانین هم متضمن مساعدت بزرگین و کارگران و بهبود اوضاع فرهنگ و بهداشت خواهد بود و هم بسیاری از افرادی را که ممکن است بعد از جنگ بیکار شوند بکار خواهد داشت و همچنین در قسمت اقتصادی پس از سلب اختیارات رئیس کل دارائی برای اینکه تا سازمان جدید داده نشده در کار این قسمت وقفه روی ندهد ادارات مختلف آن راجع نظر رؤسای مسئول ایرانی موقه بصورت سابق حفظ نموده و در مدتی کوتاه از تفریطهای بسیار که سابقاً در این قسمت ها معمول بوده و شمه از آن راجع پیش با اطلاع مجلس شورای ملی رساند جلوگیری کرده است بعلاوه در بودجه این ادارات صرفه جوئیهای مهم بعمل آمده و کارهای دیگری صورت گرفته است که شاید متضمن چندین میلیون تومان فایده برای خزانه مملکت بوده است ضمناً سازمان جدید اقتصادی را در مدتی که قانون معین کرده بود طرح ریزی نموده متصدیان اجرای آن را بکار گماشته و امیدوار است همینکه

تشکیلات جدید بکلی عملی گردید از ضرورت بزرگ فله جلو گیری شود و بطور کلی در قسمت اقتصادیات خدمات شایان بنصه ظهور برسد

در قسمت آبیاری نیز مطالعات و اقداماتی صورت گرفته از جمله کمیسیون باهواز رفته گزارشی تهیه نموده و نقشه ای داده است که باید بموقع اجرا گذاشته شود .

همچنین برای آب کوهرنگ شرکتی تأسیس یافته و البته شروع بکار خواهد نمود . یکی از کارهای مفید تأسیس شرکتی است بمنظور ساختن خانه برای کارمندان دولت لازم بدکریست که این اقدام علاوه بر اینکه مستخدمین را صاحب خانه کرده گریبانشان را از یک گرفتاری بزرگ رها خواهد ساخت چندین هزار کارگر را نیز بکار خواهد داشت .

در بسیاری امور دیگر نیز مطالعاتی شده که ذکر آنها را بموقع خود محول میکنیم و چون ارایع تقدیمی هیچ بک مورد توجه نشده و از مجلس نگذشته از تقدیم آنها خود داری شده فعلا همینقدر اطمینان میدهم که در سال جاری پس از تصویب بودجه دولت خواهد توانست دست بیکرشته اقداماتی بزند که برای مملکت و ملت بسیار لازم و مفید خواهد بود . بعلاوه بودجه کشور را برخلاف سنوات قبل در موقع خود تقدیم مجلس داشته ولی تا حال کمیسیون در آن باب مذاکراتی ننموده . این بود خلاصه اقدامات دولت که علاوه بر وظائف عادی و جاری و زارتخانه ها و ادارات در زمینه بر نامه تقدیمی مجلس در این مدت چهار ماه و چند روز صورت گرفته است . ذکر آنها برای خود ستائی نیست زیرا من اذعان دارم باینکه در این مدت بایستی بیش از این کار شده باشد اصولا وقتی که صرف کار میشود و کوشش و مجاهدتهای که بعمل بیاید با نتایجی که باید مملکت میکرد متناسب نیست و علت عمده این عدم تناسب یکی اینست که دولت چنانکه باید و شاید از طرف مجلس شورای ملی پشتیبانی نمیشود و آقایان نمایندگان در تشکیل کمیسیونها و مطالعات و تصویب لوایح تقدیمی بقدر کافی ابراز علاقه نمیفرمایند دیگر اینکه بعضی از آقایان گوئی باصل تفکیک قوا توجهی نداشته و دخالت در کارهای قوه مجریه را مجاز و طبیعی میدانند در صورتیکه رعایت اصل مزبور در حکومت دموکراسی شرط ضروری پیشرفت امور است و همچنانکه دخالت دولت در کارهای قوه مقننه ناپسندیده است و مؤدی باستبداد و دیکتاتوری میشود دخالت و اعمال نفوذ پارلمان هم در کارهای قوه مجریه مفاسدی مهم دربر داشته کارها را فلج میکند و از قدرت دولت میکاهد و او را در اجرای قانون ناتوان میسازد باری بیفایده نیست که این نکته نصب العین همه باشد که شان مجلس شورای ملی وضع قانون و نظارت در حسن اجرای آنست و وظیفه دولت تهیه نقشه های اصلاحی و اجرای قوانین موضوعه است علاوه بر آنچه ذکر شد بعضی از آقایان غیر موافق در خارج و داخل مجلس بطرز غیر رسمی اقدامات و مذاکراتی میکنند که قسمتی از آن در جرائد هم منعکس میگردد و جز تصنیف قوه مجریه نتیجه ای ندارد . نمونه این کارشکنیها و این مشکلات و موامنی که در راه دولت ایجاد گردیده هنگام تعیین تکلیف دکتر میلسو بخوبی ملاحظه شد (در این موقع بین تماشاچیان همه شروع

شده بود)

امیر تیمور - آقای رئیس خواهش میکنم توجه مؤثری برای حفظ آرامش بفرمائید چون این وضع خوش آیند نیست و هیچ سابقه نداشته است .

رئیس - چون جمعیت زیاد است و جا هم نیست و میخواهند وارد مجلس شوند از این جهت هماهوش میشود اگر اجازه بفرمائید بکریغ تنفس داده شود

چند نفر از نمایندگان - تنفس لازم نیست آقای نخست وزیر بفرمائید .

نخست وزیر - نمونه دیگر انتزاعی است راجع بتقسیم اسلحه میان ایلات و عشائر و تشکیل اتحادیه آنها که در آن موضوع جداگانه توضیحاتی بمرض مجلس رسیده است و همچنین انتشاراتی است مجبول دیگر که امر بکتابیان در این موقع میخواهند از ایران بروند در تمام طول راه آهن همه بناهای خود را خراب و با خاک یکسان کرده و کلیه آلات و ادوات و اشیاء و لوازم مؤسسات خود را از ایران خارج میسازند . معلوم است که این خبر کذب محض است زیرا هیچ بنائی خراب نشده و هیچ چیز از ایران خارج نگردیده است . و صدها مسائل دیگر که جز ضعف کردن دولت و مشوب کردن اذهان عموم نتیجه نمیدهد امروزین دولت مشغول رسیدگی هستند باینست چه قسمتی از اسباب و ادواتی که امر بکتابیان دارند برای ایران قابل استفاده است ضمناً برای واگذاری آنها هم در تهران و هم در واشینگتن اقداماتی در جریان است و هم اکنون برای خرید قسمتی از توپهای زیادی آنها مشغول مذاکره هستیم و برای چیزهای دیگر نیز ترتیب لازم داده خواهد شد .

اینها نمونههایی بود از مشکلات و موانع روز افزونی که برای دولت ایجاد میشده و از پیشرفت کار و حسن انجام وظیفه جلو گیری میکند .

من بخوبی میدانم که دولت برای انجام وظائف سنگین خود محتاج بواقف و پشتیبانی اکثریت مهم و ثابت آقایان مجلسیان است و در عین حال اعتراف میکنم باینکه تحصیل این موافقت و این اکثریت کاری آسان نیست . رعایت نظریات همه آقایان برای کسیکه یای بند باصول و قیودی باشد بسیار دشوار بلکه مجال است خاصه اگر خدای نخواستہ آن نظریات خصوصی باشد و همیشه با منافع و مصالح عمومی مطابقت نکند مخالفین درمن نقطه های ضعفی تشخیص داده اند یکی از این نقاط ضعف که بآن اشاره فرموده اند ولی بزرگترین آنها هست همین نقید باصول اخلاقی است که مزاحم بودن خود را از همان روزهای اولی که شروع بکار کردم نشان داد و در اطراف من محیطی نامساء و نامهربان ایجاد کرد بیش از این نمیخواهم توضیح دهم « تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجله »

از توضیحاتی که ممکن است بحیثیت اعتبار توه مقننه لطمه بزند باید حتی الامکان اجتناب نمود این عقیده من است و آن را در ضمن نطقهایی که در رادیو ایراد کرده ام تذکر داده ام و مخصوصاً ارباب جراید را بر رعایت احترام مجلس شورای ملی که مرکز نقل کشور است مکرر دعوت نموده ام و امیدوارم هیچگاه مجبور نشوم برخلاف این عقیده خود اقدامی نمایم در حال در این موقع من تاسف دارم از اینکه چهار ماه

و چند روز زمامداریم سبب شده که پاره ای از دوستان و همکاران قدیمی مجلس و پاره ای از نامه نگاران از من رنجیده خاطر شدند ولی در عین حال مسرور و سرافرازم از اینکه قدمی برخلاف مصالح عالی کشور برداشته ام (صحیح است) و با عشقی سرشار در مدتی اندک بی پروا خدماتی هم انجام دادم (صحیح است) زیرا نباید فراموش بفرمائید که روزی که این دولت شروع بکار کرد (البته از تکرار مطلب معذورم خواهد بود) آرامش و سکون در مملکت نبود هر روز از نقاط مختلف تلگرافهای اضطراب آمیز راجع به اجتماعات و تظاهرات و غیره میرسید و در پاره ای نقاط امنیت مختل گردید و کار آقای دکتر میلسو هم موضوعی بفرنج شده و بر مشکلات افزوده بود و ضمناً در قسمتی از اوق سیاست خارجی ابر های تیره فام متراکم بود . من افتخار دارم باینکه در این مدت کوتاه و با وجود همه کارشکنیها با باری همکاران خود بر این مشکلات فائق آمده و از اقدامات خود نتایج نیکو بدست آورده ام مخصوصاً خوشوقتم که در این موقع سیاست خارجی ما روشن است و با همه همسایگان و متفقین بدون استثناء حسن تفاهم کامل برقرار میباشد و اگر کسی خلاف این را گفته باشد روی اغراض شخصی و برای مشوب ساختن اذهان و سوء استفاده بوده است .

در خاتمه اجازه میخواهم این نکته را بآقایان تذکر دهم که ملت نجیب ایران در این چند سال اخیر مجروریتها و سختیهای فراوان تحمل کرده و امروز استحقاق و احتیاج مبرم دارد باینکه در اوضاع و احوالش بهبود کلی حاصل گردد و از طرف زمامداران در زمینه تعمیم بهداشت و اجرای تعلیمات اجباری و بطور کلی ترقی بحال عامه و ترقی مملکت قدمهای جدی برداشته شود و مخصوصاً آقایان نمایندگان را توجه میدهم باینکه مادر ایام غیر عادی بسر میبریم در این روزها است که برای جهان سازمان نویسی طرح می شود و سرنوشت ملل و دول تعیین میگردد و بر هر فرد وطن پرستی فرض است که نظریات خصوصی و شخصی را کنار گذارده و قوه مقننه و دولت هم وظیفه دارند بانوجه بیاریکی موقع و مسؤولیت بزرگ خود با روح وحدت بطور جدی باهم تشریک کنند تا بغواست خداوند برای آینده کشور وضعی تمامین شود که هم درخور تمدن باستانی و حیثیت تاریخی ما باشد و هم با سببیکه کشور ایران در بیروزی ملل متحده داشته و فداکارهایی که نموده است متناسب باشد من یقین دارم که این نظریات و این آرزوها مورد تصدیق و تأیید افکار عمومی ملت ایران است و نیز اطمینان داشته و دارم که نمایندگان ملت با اقداماتی که دولت در این چند ماه اخیر برای اجرای آن نظریات و اعمال صورت داده و در فوق بآنها اشاره گردید کاملاً موافقت دارند زیرا اگر آئین و رسوم حکومت مشروطه و دموکراسی سوابق موجود دولتها مورد استیضاح قرار میدادند و چون روز قبل از طرف آقای آفا سید ضیاء الدین طباطبائی استیضاحی بمقام ریاست مجلس تقدیم شد خیلی خوشوقت شدم که خطاها و اشتباهات دولت خود را دانسته در مقام دفاع بر آیم ولی از عبارات آن ورقه جز یک مسائل کلی بچنی ندیدم و اعتراض ایشان بطور کلی روی جریان وضعیات بود که خیلی مایل بودم مطرح شده و پرده از زوی کار برداشته شود و مسببین آن که باعث ضعف دولت و اختلال انتظامات در کشور

بوده و حتی سعی مینمایند حسن روابط با همسایگان را مختل نمایند معرفی شوند ولی متأسفانه ایشان استیضاح خود را مسترد داشتند پس اینکه دولت استیضاح نشده است خود دلالت میکند بر اینکه مجلس ایرادی بر دولت ندارد و اگر معدودی از آقایان عدم رضایتی داشته باشند مربوط بنظریات خصوصی است که نمیتوانند موضوع مذاکره علنی و رسمی استیضاح واقع شود مع هذا چون بعضی از آقایان ناراضی چندی است در داخل و خارج اکثریت دولت را در مجلس متزلزل معرفی میکنند و در پاره جرائد هم در این باب چیز هایی نوشته اند تقاضا دارم امروز مجلس شورای ملی نظر خود را در این خصوص اعلام دارند یعنی میان دولت و مخالفین داوری فرمایند تا هم تکلیف دولت معلوم شود (صحیح است) و هم زمینه برای قضاوت افکار عمومی و تاریخ فراهم گردد .

۴ مذاکره در اطراف رای اعتماد و اخذ رای

جمعی از نمایندگان - رای بگیریید **فداکار** - بنده تذکر نظامنامه ای دارم .

رئیس - بفرمائید **فداکار** - عرض کنم آقای نخست وزیر در ضمن بیان ایشان فرمودند که مداخله بعضی از وکلای در امور قوه اجرائیه کرده اند و این بطور توهین است بدیهی است که بکسمت از آقایان نمایندگان مداخله میکنند خوب است آقای نخست وزیر آن اشخاص را معرفی بکنند که افلا تکلیف اشخاصی که مداخله میکنند معلوم بشود .

بعضی از نمایندگان - بعد از رای **دکتر کشاورز** - اسم ببرند کی هاستند که بهم برنخورند .

رئیس - عرض کنم عده ای از آقایان اجازه خواسته اند .

بعضی از نمایندگان - آقای **بعضی دیگر از نمایندگان** - صحبت بشود آقای **رئیس** آقای دشتی .

دشتی - بنظر بنده این چیزی که آقای نخست وزیر اینجا خواندند بکسمت موضوعی نیست مطرح باشد لایحه نیست آقای نخست وزیر حق دارند راجع باوضاع صحبت در مجلس بکنند و برای خودشان تقاضای رای اعتماد میکنند و بنظر بنده این مطرح نیست که در اطراف صحبت بشود مخصوصاً این را در نظر بگیرند که اگر صحبت بشود طبعاً یک تشنجی ایجاد میشود (صحیح است) و بهتر این است همانطوریکه آقای نخست وزیر فرمودند معلوم شود که واقعا دولت اکثریت دارد یا ندارد و اگر اکثریت داشت سرکار میماند و اگر اکثریت نداشت برون بی کار خودشان و در اطراف این موضوع صحبت بنظر بنده مورد ندارد **رئیس** - آقای نخست وزیر تقاضای رای اعتماد فرمودید ؟ چون تصریح نکردید (بعضی از نمایندگان چرا خواندند آقا .

نخست وزیر بنده البته همانطور که عرض کردم خیلی خوشوقت میشوم اگر ایراد و اعتراضی ببنده و دولت بنده هست مذاکره بکنند اعتراض بکنند تا اینکه مطالب جواب داده شود و اگر اظهار ایرادی ندارند بنده مایل هستم همانطور که اظهار شد تکلیف دولت روشن بشود اگر دولت اکثریت دارد یا که مال اطمینان همانطور که سابقاً هم عرض کرده بودم بخدمت خود ادامه میدهم و اگر مجلس شورای ملی واقعا نظر دیگری اتخاذ کرده اند و البته شاید بصلاحت مملکت باشد ممکن

است آن نظر دیگر را که اتخاذ فرموده اند عمل بکنند بنابراین همانطور که عرض شد اگر ایراد و اعتراضی نیست تقاضای رای اعتماد میکنم **رئیس** بعضی از آقایان میگویند صحبت بشود و بعضی میگویند صحبت نشود پیشنهادی از آقای ایرج اسکندری رسیده است پیشنهاد میکنم در اطراف سیاست داخلی و خارجی دولت بحث بشود .

رئیس - آقای ایرج اسکندری **ایرج اسکندری** - بطور کلی همه جا معمول است یا استیضاحی میشود از دولت در این صورت دولت جواب میدهد بپدرای اعتماد گرفته میشود ، مطابق تشریفات که در نظامنامه داخلی مجلس مقرر است ، بایستی که طرحی تهیه شود و معمول هم نیست در اینجا ولی بایستی طرحی تهیه شود که بدولت رای اعتماد بدهند ، در موقعیکه دولت آمده است در مجلس و تقاضای بحث در مورد سیاست دولت مینمایند که چه قسم عمل کرده است البته باید این موضوع حل شود که نمایندگان بدانند چه قسم باید حکومت بکنند و رای بدهند لازم است در اینجا صحبت بشود و اگر در مدت تصدی دولت اشتباهاتی شده البته باید انتقاد بشود تا او بدانند که حقیقه چه اشتباهی کرده است و راجع بچه موضوعی در پاره او انتقاد شده است و چون خود ایشان حکومت مجلس را خواسته آقایان نمیتوانند رای بدهند مگر اینکه یک قضاوت قبلی کرده باشند و البته لازم است در اینجا بحث شود .

و این مطابق اصول هم هست از این جهت بنده پیشنهاد کردم که در این باب بحث شود که نظر اشخاص موافق و مخالف معلوم شود نسا مجلس بتواند آزادانه قضاوت نماید و نظر خود را اعلام کند .

رئیس - آقای دکتر مصدق **دکتر مصدق** - بنده عرض می داشتم اگر بحث میشود بنده عرض خودم را عرض میکنم . **رئیس** - آقای هاشمی (اجازه) **هاشمی** - آقای ایرج توجه بفرمائید وضع مجلس چهل روز است بایشتر که کاری از پیش نبرود و بر کسی پوشیده نیست غالباً مجلس از اکثریت می افتد و شاید اشخاصی که ایرادی بر دولت دارند از مجلس خارج میشوند و اکثریت حاصل نمیشود و اما اینکه فرمودند بحث بشود باین صورت گمان نمیکنم در مجلس سابقه ای داشته باشد ... بکنند از نمایندگان برخلاف نظامات (است) که آقای نخست وزیر بیاید یک گزارشی از خدمات خودش در مجلس در نتیجه یک سموعاتی باینک احساسی که از حال مجلس کرده است که بکسمت مخالف و یک عده موافق دارد بدهد ، مخالف صریح بدیهی است که استیضاح میکنند در اطراف آن بحث میشود و بالاخره منجر میشود بحکمیت مجلس از راه آراء موافق و مخالف اما باین طریق که گزارشی بدهند آقای نخست وزیر این نباید مثل یک لایحه ای را تالیف کرد و روی آن حرفهایی زد این طریق سابقه ندارد و این حق هم برای دولت همیشه هست که هر وقت بپسندید تصور کنید که وضعش در پارلمان متزلزل است تقاضای رای اعتماد بکنند و تکلیفش روشن شود و حالا هم این عمل شده است الان آقای نخست وزیر تقاضای رای اعتماد کرده اند و بعقد بنده همان طوری که آقای دشتی هم اظهار فرمودند اگر بنا بشود مذاکراتی بشود این مذاکرات ممکن است باعث تشنج بیشتری گردد و برای اینکه روشن شود که دولت اکثریت دارد یا ندارد بایستد رای گرفته شود و از نتیجه رای وضع دولت معلوم شود و ضمناً خه استم این را هم تقاضا کنم

که آقایان نمایندگان محترم ورقه سفید بدون اسم ندهند زیرا رای امتناع موضوع ندارد و معنی اش این است که من از خودم رای ندارم باید رای بطور قطعی معین کند که من مخالف هستم ورقه کبود میدهم یا موافقم و ورقه سفید میدهم . **فرخ** - بکنفر موافق و بکنفر مخالف صحبت کرده است رای بگیریید پیشنهاد آقای ایرج **رئیس** - رای میگیریم پیشنهاد آقای ایرج اسکندری ، البته من مخالف با رای گرفتن نیستم ولی البته باید صورت نظامنامه ای آنهم درست باشد و بایستی آقای نخست وزیر تقاضای رای اعتماد بکنند **جمعی از نمایندگان** - تقاضای رای اعتماد کرده اند . **دکتر کشاورز** - ایشان تقاضای مذاکره و رای کرده اند . **رئیس** - فعلا رای میگیریم پیشنهاد آقای ایرج اسکندری . **لنکرانی** - خوانده شود . **جمعی از نمایندگان** - دو مرتبه خوانده شد . **لنکرانی** - خبر باید خوانده شود من نشنیدم . (مجدداً بشرح گذشته قرائت شد) **رئیس** - آقایانی که با پیشنهاد آقای اسکندری موافقت قیام فرمایند . **اسکندری** - پس میگیرم . **لنکرانی** - پس گرفتند . **حاذقی** - آقای لنکرانی شما که اصرار داشتید رای بگیریید حالا چرا پس میگیریید مجلس را مسخره کرده اید ؟ **لنکرانی** - باید حرفها زده شود . **رئیس** - پیشنهاد آقای دشتی قرائت میشود ، پیشنهاد میکنم رای اعتماد گرفته شود . **رئیس** - آقای دشتی بفرمائید . **دشتی** - عرض کنم بیک وقتی میخواهیم قضیه لوٹ شود و چار و پنجال راه بیندازیم که مجلس ختم شود و برویم بی کار خودمان ، البته این خیلی خوب است و این یک امری است که بهمین طریق عمل شود ، ولی بیک وقت در مجلس شورای ملی که مرکز نقل سیاست مملکت است می خواهیم قضیه ای را حل و فصل کنیم . برای حل و فصل کردن قضایا هم یک نظاماتی در مجلس است که باید مطابق آن نظامات امور حل و فصل شود تا قضاوت بجائی بشود اهم از اینکه آن قضاوت مطابق میل بنده باشد یا نباشد چیزهایی که در مجلس مطرح میشود یا لایحه است بایشان دولت وقتی اینها نشد چیزی مطرح نمیشود این جا آقای نخست وزیر آمدند یک تذکراتی فرمودند از خدمات خودشان و از غرض مفرضین یک چیزهایی گفتند یعنی تا آن اندازه که صلاح میدانستند گفتند و بعدم ... اینرا برای چه بیان کردند برای این بود که بیکماه یکماه ونیم است که این صحبت هست که بعضی میگویند که دولت اکثریت دارد و بعضی میگویند اکثریت ندارد اکثریت داشتن و اکثریت نداشتن که معما نیست بنظر بنده در یک مملکت دموکراسی در هر دقیقه دولت باید مطمئن باشد که اکثریت قاطع دارد یا ندارد بنده از شما میبرسم که دولتی که اکثریت قاطع نداشته باشد چطور میتواند کار کند ؟ آخر چه فایده دارد ؟ دولت

بعضی میگویند که دولت اکثریت دارد و بعضی میگویند اکثریت ندارد اکثریت داشتن و اکثریت نداشتن که معما نیست بنظر بنده در یک مملکت دموکراسی در هر دقیقه دولت باید مطمئن باشد که اکثریت قاطع دارد یا ندارد بنده از شما میبرسم که دولتی که اکثریت قاطع نداشته باشد چطور میتواند کار کند ؟ آخر چه فایده دارد ؟ دولت

باید تکلیف خودش را بداند تا بتواند کلام بکند .
 پیشنهادی که بنده کردم برای این است که
 تکلیف معلوم شود شاید دولت هفتاد و هشتاد رای
 داشته باشد آقای آنکسی که مخالف با دولت است او
 استبضاح نگردیده است او را میخواهد ملزم بکنند که
 بیاید استبضاح کند (ایرج اسکندری) چرا نگردیده
 است؟ دلش نخواسته است (دکتر کشاورز) چرا
 دلش نخواسته است؟ چه عرض کنم شما بیاید استبضاح
 کنید چیز عجیبی است ما که نمیتوانیم تکلیف برای
 اشخاص معلوم کنیم (ایرج اسکندری) میخواهیم
 بفهمیم که تقصیر این کسی که میخواهیم سرش را ببریم
 چیست؟ آقا تقصیر ندارد آنکه مخالف است که قائل
 بتقصیر نیست برای دولت اظهار تقصیر نمیکند (ایرج
 اسکندری) مردم میخواهند بفهمند تقصیرش چیست (چیت
 اجازه بفرمائید یک نخست وزیر می آید میگویید که
 من استبضاح میکنم که وضعیت من کاملا روشن نیست
 میخواهم روشن بشود (لنکرانی) میگویید در کار من
 اخلاص میکنم ما میخواهیم بفهمیم کی اخلاص میکنند
 استدعا میکنم که یک مطالبی را توجه بفرمائید که باید
 هر کاری را مطابق یک نظاماتی کرد و نظامات مجلس
 میگویید که باید در مجلس برای مباحثه یک چیزی
 مطرح شود و حالا چیزی مطرح نشده است یک
 اظهاراتی کردند و تقاضای رای اعتماد کردند و باید
 رای گرفته شود اگر دولت اکثریت قاطعی داشته
 باشد تمام این حرفها ازین میرود و اگر اکثریت نداشته
 باشد آنهم معلوم میشود (ایرج اسکندری) دولت تقاضا
 نکرده است؟ خیر دولت تقاضا کرد و بعد از آن تقاضا باید
 فوراً رای اعتماد گرفته شود و راه حل هم این است و
 راه دیگری غیر از این ندارد مگر اینکه یکمده ای
 بیاید استبضاح کنند و در اطراف استبضاح صحبت
 کنند ولی وقتی که استبضاحی نشده است مذاکره
 موردی ندارد.

رئیس - آقای بهبهانی

حادثی - موفع مذاکره نیست آقای رئیس
 وظیفه جنابعالی است که تصمیم بگیرید و رای بگیرید
 و خاتمه بدهید باین چار و چنگال

بهبهانی - بنده تصور میکنم که این فرمایشانی
 که میفرمایند البته هر کدام در جای خودش صحیح
 است در این موقع دولت يك لایحه ای خواند و يك
 خدمتانی را هم که کرده بودند بیان کرد و يك اشاراتی
 هم کرد باینکه يك مواعی هم در کار بوده است و در
 خاتمه حق قضاوت را از مجلس خواست این خواستن
 قضاوت از مجلس خودش تقاضای رای اعتماد است
 (صحیح است) ولی يك موضوع دیگری هم هست و
 آن این بود که آقای نخست وزیر اظهار داشتند که
 من مطالب خودم را گفتم و میخواهم اگر کسی اعتراضی
 بمن دارد بگوید و اگر ندارد رای اعتماد گرفته شود
 مقام ریاست باید آنوقت اظهار کرده باشند که اگر
 کسی اعتراضی دارد بگوید و اگر اعتراضی ندارد
 مطالب معلوم شود بنا بر این بنده تصور می کنم
 که بی نظور هم آلاں شما باید اعلام بفرمائید که اگر
 کسی اعتراضی دارد بگوید و اگر اظهاری نبود رای
 اعتماد بخواهید (صحیح است)

رئیس - بنده بهمین ترتیب عمل کردم

بهبهانی - آقای نخست وزیر در هر موقع
 میتواند رای اعتماد تقاضا کنند و حالا هم تقاضا کرده اند
 ولی با این عنوان که من مطالب خودم را گفتم اگر
 مخالفی هست بگوید و اگر مخالفی ندارد رای
 اعتماد بگیرد

دشتی - پیشنهاد بنده را اگر باین ترتیب اصلاح
 کنید بدنیت که چون آقای نخست وزیر تقاضای رای
 اعتماد کرده اند رای اعتماد گرفته شود

رئیس - آقای دکتر مصدق فرمایشی دارید؟
دشتی - چون آقای نخست وزیر تقاضای
 رای اعتماد کرده اند باید حالا رای گرفته شود

رئیس - آقای دکتر مصدق صحبت بکنید بعد
 رای میگیریم

دکتر مصدق - بنده معتقد هستم هر دولتی

اگر باید برود معاینه باید گفته شود این جا آقای
 نخست وزیر محاسن و خدمات خودشان را بیان کردند
 ولی معایب ایشان گفته نشد بنده از آن پنجاه و شش
 نفری که بانخست وزیر مخالف هستند تقاضا میکنم که
 معایب کار دولت را بگویند زیرا اگر معایب کار
 دولت گفته نشود دولت بدمدم نمیداند باچه اصلی در
 مجلس می آید و باچه اصلی می رود دولت را نباید با
 سیاست استوار روانه کرد دولت را باید باصراحت لاجبه
 تکلیفش را معلوم کرد اگر يك اشخاصی حق
 میگویند اگر راست میگویند اگر میخواهند بمملکت
 خدمت کنند و خادم هستند باید معایب دولت
 را بگویند من از آن اشخاصی که بعد دولت
 مخالف هستند و از آن اشخاصی که از دولت استبضاح
 کرده اند سؤال میکنم که چرا استبضاح کردند و چرا
 استبضاح خودشان را پس گرفتند؟ (سید ضیاء الدین
 - وکیل از وکیل حق استبضاح ندارد) بنده خودم
 در یک کارهایی با دولت موافق بودم و در یکی دو سه
 مورد مخالف بودم آقایانی که مخالف هستند و بنا
 امروز تقریباً کار دولت را مدت دو ماه است با این
 وضعی که فعلا هست فلج کرده اند نظریات خودشان را
 بفرمایند باینکه رای مخفی که هیچکس حرف نزنند و
 یک دولتی را از مجلس بیرون بکنند بنده مخالف
 هستم باید معایب این دولت را گفت و خدمتانی هم اگر
 کرده است گفت بنا اینک دواتهایی که بعد می آیند
 تکلیف کار خودشان را بدانند و باین صحبتی که آقای
 نخست وزیر کردند و تقاضای رای اعتماد کردند اگر
 هیچکس صحبت نکند و ایشان اگر کار های بدی
 کرده اند نگویید بنده کاملا مخالفم

رئیس - عرض کنم بیاناتی که آقای بهبهانی

کردند بالاخره اینطور توضیح شد که آقای نخست وزیر
 گفتند که اگر اعتراضاتی هست بگویند و مجلس قضاوت
 کند و بالاخره قضاوت مجلس همان رای اعتماد است
 بنابراین روی پیشنهاد آقای دشتی باید رای بگیریم

شریعت زاده - پیشنهاد بنده مقدم بر
 پیشنهاد آقای دشتی است

رئیس - پیشنهاد جنابعالی مثل پیشنهاد
 آقای ایرج اسکندری است

شریعت زاده - خیر مطالب دیگری است

رئیس - پیشنهاد آقای دشتی دوباره خوانده
 میشود و رای میگیریم

بنده پیشنهاد میکنم چون آقای نخست وزیر
 تقاضای رای اعتماد نموده اند رای اعتماد بدولت
 گرفته شود

فداکار - بنده مخالفم

بعضی از نمایندگان - اعلام رای شد

دکتر کشاورز - این کار صحیح نیست دولت

تقاضای بحث و رای اعتماد مردود کرد

مظفر زاده - بنده مخالفم

رئیس - آقایان بیکه با پیشنهاد آقای
 دشتی موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
 تصویب شد

بعضی از نمایندگان - رای بگیرد

رئیس - رای میگیریم . عده حاضر ۹۰ نفر
 است ولی بعضی ها هم بیرون هستند ممکن است بعد
 بیایند اگر علاوه شد بعد اعلام میکنم
 (اخذ رای بعمل آمده ۵۰ ورقه سفید و ۴۰ ورقه
 کبود و سه ورقه سفید بی اسم شماره شد)

بعضی از نمایندگان - اکثریت ندارند
 اسامی موافقین - آقایان : دکتر رادموش -

عزت الله بیات - دکتر محمد مصدق - ابوالحسن
 صادقی - مهدی عدل - مظفر زاده - افشار صادقی
 ایزیکچیان - رفیعی - فرمند - بهادری - طوسی -
 کشاورز - فلسفی - آشتیانی - دهستانی - کامبخش
 حسین تهرانی - شیخ الاسلام ملایری - امینی - صدر
 قاضی - اعتماد - مقدم - اردلان - نبوی - دکتر
 آقایان - لنکرانی - اوانسیان - ایرج اسکندری -
 فداکار - معظمی - رحیمیان - تیهورتاش - محمد
 صادق طباطبائی - ذکائی - بهبهانی - رفیع - شریعت
 زاده - هامری - مؤید نابتی - شهاب فردوسی -
 اسکندری - پروین - کتابادی - دکتر زنگنه -
 هاشمی

مخالفین آقایان : خلیل دشتی - فولادوند -
 پور رضا - سید ضیاء الدین - ورقه سفید علامت
 امتناع ۱ سه

موتضی بیات - بنده با عرض تشکر البته
 همانطور که عرض کردم هر طور نظر مجلس است
 امیدوارم يك دولت دیگری را که طرف اعتماد مجلس
 باشد انتخاب کنند

فرهودی - سلامت

موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - اگر اجازه بفرمائید جلسه را ختم
 کنیم . جلسه آتی روز پنجشنبه ۳۰ فروردین سه
 ساعت قبل از ظهر

(مجلس یک ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

سید محمد صادق طباطبائی

اخبار مجلس

خبر کمیسیون مبتکرات

کمیسیون مبتکرات که بنا بود ساعت چهار بعد
 از ظهر روز سه شنبه ۲۸ فروردین ۲۴۴۱ تشکیل شود
 چون اکثریت نشد موکول بروزیکشنبه ۲۹ فروردین
 گردید

عده کارمند ۱۲ نفر

عده حاضر آقایان صدر قاضی - فرزند -
 مظفر زاده - فیروز آبادی

عده غائب آقایان

تهرانی - شجاع - فداکار - دکتر رادموش
 تربتی - سیف پور فاطمی - دکتر فلسفی -
 اوانسیان